

Embargo tot donderdag 18-04-2019 15.00 uur

Onderwerp **Beheermaatregelen als gevolg van essentaksterfte**

Steller **W.J. de Boer**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon **(050) 367 89 08** Bijlage(n)

Ons kenmerk

Datum **18-04-2019** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Groningen is een gemeente met veel natuur, bomen en groen. We zijn daar trots op en koesteren dit groen. In onze stad en dorpen staan veel verschillende boomsoorten waarvan de es de meest voorkomende soort is. Helaas worden essen sinds 2010 bedreigd door de essentaksterfte. Deze agressieve schimmelziekte verspreidt zich in een snel tempo onder de essen. De gevolgen zijn ernstig: de es sterft langzaam af en afgestorven takken kunnen uit de bomen vallen. Vooral in gebieden waar essen langs de kant van de weg staan, kan dit gevaar opleveren.

Wij hebben u op 25 april 2018 via de 'Evaluatie boombeheer en actualisatie nota Bladgoud 2018' (brief met kenmerk 6817582) geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de essentaksterfte. Hierbij hebben we aangegeven dat we in 2017 een QuickScan hebben uitgevoerd waaruit bleek dat naar schatting 30% van ons essenbestand was aangetast. Omdat de QuickScan slechts een schatting betrof hebben we aangekondigd een nulmeting te willen uitvoeren. Over de uitkomsten van deze nulmeting en de te nemen maatregelen informeren wij u via deze brief.

Uitkomsten nulmeting

We hebben specialistisch onderzoeksbureau Terra Nostra opdracht gegeven om een nulmeting naar de essentaksterfte uit te voeren. Doel van deze nulmeting is inzicht krijgen in de ontwikkeling van de essentaksterfte en de gevolgen van deze boomziekte voor het beheer de komende jaren. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van het Nationaal Protocol Essentaksterfte. Dit is een standaard wijze van visuele inspectie op de essentaksterfte waarbij wordt gekeken naar onder andere de mate van ontbladering als gevolg van de ziekte en de maximale diameter van afgestorven takken. Vanuit het belang van de bomen en de grote omvang van het probleem hebben we BTL

Bomendienst vervolgens gevraagd om een second opinion uit te voeren op de resultaten van de inspectie essentaksterfte. Dit heeft niet geleid tot aanpassing van de resultaten.

We zijn geschrokken van de uitkomsten van de nulmeting: van de 17.109 geïnspecteerde essen is bij 9.617 stuks (56,2%) aantasting met essentaksterfte vastgesteld. Tot op heden zijn er geen effectieve maatregelen voor de bestrijding dan wel beheersing van de essentaksterfte. Voor 945 bomen geldt dat ze zodanig zijn aangetast dat uit het oogpunt van veiligheid deze bomen in 2019 gekapt moeten worden. We doen dit niet graag. We kiezen alleen voor kappen als de veiligheid in het geding is. Als we een boom kunnen sparen door alleen de aangetaste takken te verwijderen, dan beperken we ons daartoe. In dit geval gaat het om 4.145 bomen die wij extra moeten snoeien om de veiligheid van de openbare ruimte te kunnen garanderen. Daarnaast moeten we de inspectiefrequentie bij 14.773 essen verhogen van één keer in de vier jaar naar minimaal één keer per jaar. Op deze manier monitoren we de mate van aantasting. Alle te kappen, te snoeien en te inspecteren essen staan op locaties met een hoog tot matig risico. Wij vinden het daarom belangrijk om deze beheermaatregelen uit te voeren omdat takken op of (zeer) dicht bij betreden gebied kunnen vallen.

Herplant

Conform ons kapbeleid moet voor elke gekapte boom een boom worden teruggeplant. We hebben gekeken op welke locaties de 945 te kappen bomen staan en komen tot de conclusie dat herplant op dit moment niet overal mogelijk is. Reden hiervoor is dat een gedeelte van de bomen in bosverband staat waardoor geen ruimte is voor herplant. Ook geldt voor een deel van de bomen dat er te weinig ondergrondse ruimte is. In beide situaties moeten we wachten met het planten van nieuwe bomen totdat meer bomen gekapt zijn en ruimte voor herplant ontstaat. Op sommige plekken zullen we helemaal niet kunnen herplanten omdat ook op langere termijn geen ruimte ontstaat voor aanplant van bomen. Wanneer geen herplant mogelijk is motiveren we dat in de kapvergunning. De es als boomsoort zullen we vanwege de essentaksterfte voorlopig niet terug planten. Wel kiezen we bij de herplant voor een mix van verschillende boomsoorten. Hierdoor voorkomen we in de toekomst zoveel mogelijk kaalslag als gevolg van ziekte en vergroten we tegelijkertijd de biodiversiteit. Mochten er op termijn essentaksterfte-tolerante essensoorten gekweekt worden, dan kunnen die uiteraard wel weer aangeplant worden.

Uitvoering beheermaatregelen

Voorafgaand aan de kap van bomen zullen we onderzoeken of in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde planten of (verblijfplaatsen van) dieren in het geding zijn. Indien nodig geven we opdracht voor een vervolgonderzoek en vragen we een ontheffing aan. In het kader van de ontheffing kan het nodig zijn om maatregelen te treffen om schade aan soorten zoveel mogelijk te voorkomen, te verzachten en te compenseren. Een voorbeeld is het laten staan van de stam in plaats van de boom volledig te

kappen. Het onderzoek naar de gevolgen van kap voor beschermde planten en dieren neemt enige tijd in beslag. Omdat sprake is van een verhoogd veiligheidsrisico, maar er geen acuut gevaar is, zullen we de reguliere vergunningprocedure doorlopen (geen noodkap). We verwachten de kapaanvraag na de zomer te kunnen indienen en denken dat we de essen eind 2019 kunnen kappen. In de tussentijd houden wij de te kappen bomen goed in de gaten zodat we het risico op het ontstaan van schade of letsel bij een vallende tak of boom minimaliseren.

Financiële consequenties

Voor het kappen, snoeien en inspecteren van de essen hebben we middelen opgenomen in de begroting 2019 en meerjarenraming 2020 tot en met 2022. Voor 2019 hebben we € 957.000,- nodig voor het uitvoeren van de beheermaatregelen. We gaan vanaf 2020 uit van een theoretische kapopgave van 686 stuks per jaar. Het afnemende aantal essen zorgt voor een afnemende snoei-behoefte en boomveiligheidsinspectie. Dit betekent dat we naar schatting voor 2020 € 417.000,- nodig hebben voor het kappen, snoeien en inspecteren van de essen. Voor 2021 is dit € 400.000,- en voor 2022 € 369.000,-.

In lijn met uw ambities voor een groene gemeente en conform het kapbeleid zullen we voor de gekapte bomen nieuwe bomen aanplanten. We streven naar een herplant van één op één, maar dit is niet altijd mogelijk omdat er niet voldoende (ondergrondse) ruimte is. In de aanloop naar de begroting 2020 zullen we nader onderzoek doen naar de fasering en de kosten voor herplant. De financiële consequenties voor herplant zullen we betrekken bij de begroting 2020.

Communicatie

We moeten op korte termijn een groot aantal essen kappen. Dit kan in sommige straten impact hebben op het straatbeeld. We vinden het daarom belangrijk dat we de bewoners tijdig en zorgvuldig informeren over de bomen die in hun buurt worden gekapt. Ook zullen we de bewoners gaan betrekken bij de herplant van bomen vanaf 2020. Dit is in lijn met onze gebruikelijke communicatieprocedure ten aanzien van het kappen van bomen.

Vervolg

We hebben eerst prioriteit gegeven aan het inspecteren van essen in de openbare ruimte. In 2019 zullen we ook bij essen op schoolpleinen (O2G2) en essen in de voormalige gemeente Haren een nulmeting uitvoeren. We zullen hiervoor de schoolbesturen aanschrijven. Daarnaast zullen we de schoolbesturen die niet onder O2G2 vallen, informeren over de essentaksterfte en de mogelijke gevolgen van deze boomziekte ten aanzien van veiligheid. Op de website van de gemeente Groningen zullen we algemene informatie over de essentaksterfte opnemen. Hierbij geven we aan hoe particuliere eigenaren een es kunnen herkennen, wat de symptomen zijn van de ziekte en welke maatregelen genomen moeten.

Deze zomer zullen we alle essen opnieuw inspecteren. Aan de hand van deze inspectie bepalen we de te nemen beheermaatregelen voor 2020. Zodra de resultaten van de aanvullende nulmeting en tweede inspectie bekend zijn, zullen wij u daarover opnieuw informeren

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.